

specialgymnasier

För två år sedan inledde Skolöverstyrelsen försöksverksamhet med idrottsgymnasier. Det har slagit väl ut, och nu har SÖ föreslagit regeringen att dessa gymnasier skall byggas ut och permanentas. Antalet platser skall uppgå till 600. Eleverna skall få ta bort mellan fem och och åtta timmar från det ordinarie veckoschemat för att under den tiden öva sig i sin idrottsspecialitet.

Utbildningschefen på Riksidrottsförbundet hälsar SÖ:s framställning med glädje men menar att det bara är början. Särskild verksamhet för idrottsbegåvningar behövs även i grundskolan, och reglerna för studiemedlen gör det fortfarande komplicerat att på eftergymnasial nivå förena elitidrott med studier, framhåller han.

Det här är utmärkta förslag. Man har tydligen sent omsider kommit underfund med att elever är olika. Inte nog med det. Man vill också ta konsekvenserna av det.

Idrotten har länge varit en påle i socialdemokraternas kött. Den är den största av våra många folkrörelser. Fanns den inte skulle det ha varit nödvändigt att uppfinna den. För vad skulle Svensson – och Andersson och Pettersson och Lundström med för den delen – annars intressera sig för på sin fritid? Vad skulle ungdomen ägna sig åt? Hur mycket sämre skulle inte folkhälsan vara?

Allt det där är nog bra, enligt socialdemokraterna. Men idrotten utgör samtidigt ett latent hot mot partiets dogmatiska jämlikhetsfilosofi. Idrottsrörelsen bygger på konkurrens. Allmänheten jublar i högan sky över skillnader i prestationer, de må sedan inskränka sig till centimetrar och bråkdelar av sekunder. Det tycker socialdemokraterna

principiellt illa om, därför att det betyder att några är framgångsrika, medan andra inte är det. Kommersialismen och konkurrensen har fått sätta en stark prägel på värderingar och levnadssätt, klagade Olof Palme i riksdagens allmänpolitiska debatt i höst. Där kom bockfoten fram.

Nu vill skolmyndigheterna mera systematiskt ta hand om idrottsbegåvningarna. Den naturliga frågan blir då: Varför bara de inom idrotten? Finns det inte förmågor på andra områden som behöver få tillfälle att utvecklas och förkovras på motsvarande sätt?

Jo förvisso! Därför bör regeringen undersöka på vilka övriga fält som liknande specialgymnasier kan inrättas – det finns ju faktiskt mer än idrott här i världen. För varför skall idrotten vara någon slags konkurrens i ett hav av nivellering och jämlikhet? Varför inte individualisering överlag i skolväsendet, nu när inte Olof Palme regerar längre? Det var ju han som i en artikel 1970 – det år då jämlikhetsdebatten uppnådde en dittills oanad bottennivå – skrev följande:

”Det är viktigt att understryka att individualisering inte får innebära att elever med olika bakgrund och skiftande förutsättningar får gå igenom kurser så snabbt de hinner och orkar; det skulle ytterligare öka klyftorna.”

Olof Palme förefaller än i dag innerst inne rysa över konkurrens och individualisering. Ändå tycker man att även han borde ha fått nog av det onyanserade jämlikhetsraseriet. Eller längtar han verkligen nostalgiskt tillbaka till hyckleriets förlovade tid, då exempelvis prästerna utmålades som höginkomsttagare av dåvarande ordföranden i låginkomstutredningen – som själv tjänade avsevärt mer än det dubbla?

Kanske allt fler nu börjar inse att det är bra med konkurrens. Att begåvningar på alla områden bör få chans att odla sina talanger, oavsett om det gäller matematik, musik eller stavhopp.

Och att detta inte är någonting att förfasa sig över – inte ens när det strider mot socialismens innersta väsen.

Matti Häggström